

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น*
GUIDELINES FOR COMPETENCY-BASED LANGUAGE TEACHING TO ENHANCE
ENGLISH COMMUNICATION COMPETENCE FOR CAREER AMONG STUDENTS
WITH VISUAL IMPAIRMENTS

สุดาทิพย์ คิตหมาย, พรสุตา อินทร์सान, จารุณี ทิพยมณฑล

Sudathip Kidmhai, Pornsuda Insan, Jarunee Dibyamandala

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University

Corresponding Author E-mail: sudathip_kidm@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิด และหลักการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรฐานสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนในเชิงหลักสูตรฐานสมรรถนะให้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการประยุกต์ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้เกิดสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ที่ผู้เขียนได้สังเคราะห์ขึ้นจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทความนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ 1. ความหมายสมรรถนะ 2. เป้าหมายหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3. สมรรถนะผู้เรียน 4. การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสาร 5. สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น และ 6. การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะ; สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ; ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

Abstract

Objectives of this article were to study the concepts and principles related to instructional management of English communication Competence-Based Curriculum for career among students with visual impairments and to present the guidelines for instructional management in terms of Competency-Based Curriculum to be used as guidelines for teachers in the application and design teaching activities to create competency in English communication for careers of students with visual impairments which the author had synthetic form from the study of information and research. In this article, there were details of 1. Definition of Competency, 2. Goal of Competency-Based Curriculum, Competencies of Learners, 3. Communication Competency-Based Learning, 4. Communication Competence for Career of visually impaired students and 6. English Communication Competency Learning for Career of visually impaired students.

Keywords: Competency-Base Language Teaching; English Communication Competence for Career; Students with Visual Impairments

บทนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้าน ทั้งระบบ ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักสำคัญในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้ ทั้งนี้หลักสูตรเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเข้ามามีบทบาทให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และได้พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

จังหวัดเชียงใหม่เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการปรับหลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษาเปลี่ยนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ทั้งนี้ไม่เพียงแต่นาร่องในโรงเรียนทั่วไปยังรวมถึงโรงเรียนเฉพาะความพิการต่าง ๆ ที่ร่วมเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาสู่หลักสูตรสมรรถนะ สำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านการเห็นได้เน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่อการประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย และมีเป้าหมายทางด้านวิชาการคือการส่งเสริมทักษะด้านภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายคือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ

ทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ หลังจบการศึกษาตามหลักสูตรผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอิสระได้ด้วยตนเอง ซึ่งได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสมรรถนะด้านการสื่อสาร ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานั้นผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในเชิงหลักสูตรฐานสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น และนำเสนอมุมมองการจัดการเรียนการสอนในเชิงหลักสูตรฐานสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพของนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ที่จะได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความหมายของสมรรถนะ (Definition of competency)

สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนเองมีในการทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติสามารถวัดและประเมินผลได้ ดังนั้นแล้วจึงหมายความว่า การบรรลุถึงการรวบรวมความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มคนประสบความสำเร็จในการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ให้คำจำกัดความของสมรรถนะไว้ว่า เป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานรับผิดชอบ สมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าคนอื่น (สุกัญญา รัตมิตรรมโชติ, 2548)

จากความหมายที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าสมรรถนะเป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นด้วย องค์ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะทางเจตคติ นำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานจนส่งผลให้ประสบความสำเร็จตามบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

เป้าหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Goal of Competency-Based Curriculum)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรฐานสมรรถนะมีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathways) ที่หลากหลาย จัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน

(Differentiated Learning) ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้สื่อ และสถานการณ์การเรียนรู้ที่ร่วมสมัย หลากหลายและยืดหยุ่น ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน บริบท และจุดเน้นของสถานศึกษา และชุมชนแวดล้อม เน้นประเมินการเรียนรู้เพื่อพัฒนา และสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้ และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามความเชี่ยวชาญของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ลักษณะของสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ มีการกำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรกำหนดเนื้อหาวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผล มีเกณฑ์ปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่แน่นอน มาตรฐานสมรรถนะเป็นข้อกำหนดความรู้ และทักษะ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการทำงานโดยการปฏิบัติงานตามมาตรฐานกำหนด ในรายงานผลการวิจัย และพัฒนากอบสมรรถผู้เรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่า คือ การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติภาระงานนั้น ๆ ได้ด้วย การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะร่วมกันจนงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังรวมถึงว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Competence) เป็นหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนลงมือกระทำ มากกว่าหลักการ หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน และสังคม ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติเพื่อใช้แก้ไขสถานการณ์ที่ผู้เรียนเผชิญในชีวิตประจำวัน ตามแนวโน้มกระแสโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้หลักสูตรฐานสมรรถนะกำลังอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้สรุปองค์ประกอบส่วนที่สำคัญดังนี้ ประเด็นที่ 1 หลักสูตรฐานสมรรถนะมีจุดหมาย 4 ประการ ได้แก่ 1. สุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ 2. ฉลาดรู้เท่าทันสื่อและการเปลี่ยนแปลงของโลก 3. มีคุณธรรมและจริยธรรม และ 4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความฉลาดทางด้านอารมณ์ ประเด็นที่ 2 ขอบข่ายการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ขอบข่ายการเรียนรู้ด้านสุขภาวะร่างกายและจิต ด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านโลกของงาน และการประกอบอาชีพ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านสังคมและความเป็นมนุษย์ (วิชาชีพ พหุวิชาชีพ) จินตนาการ และ วรรณคดี บรรณารักษ์, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำหรือปฏิบัติด้วยสถานการณ์จริงเพื่อให้เกิดทักษะ โดยใช้องค์ความรู้ คุณลักษณะ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

สมรรถนะของผู้เรียน (Competencies of learners)

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบสมรรถหลักของผู้เรียนประกอบด้วย 5 สมรรถนะได้แก่ 1. สมรรถนะความสามารถในการสื่อสาร

2. สมรรถนะความสามารถในการคิด 3. สมรรถนะความสามารถในการแก้ปัญหา 4. สมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. สมรรถนะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ซึ่งในแต่ละสมรรถนะได้กำหนดคำนิยาม ระดับสมรรถนะ และพฤติกรรมบ่งชี้หลักตามระดับสมรรถนะ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบในแต่ละช่วงชั้น และมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีกระบวนการสื่อสาร คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้หลักสูตรและกรอบสมรรถนะดังกล่าวยังไม่สามารถตอบโจทย์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นในยุคของการเปลี่ยนแปลง เต็มโต และการเคลื่อนไหวของโลกไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ การศึกษาจึงสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอน โดยพิจารณาดำเนินการปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะชุดใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัยในศตวรรษที่ 21 และแนวโน้มในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) การศึกษาด้วยระบบหลักสูตรฐานสมรรถนะซึ่งเป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนเชิงรุก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เน้นความรู้นำมาใช้งานในการแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้วางแผนจัดทำกรอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลัก 6 ด้าน มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามสาระการเรียนรู้หรือคร่อมวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ 1. สมรรถนะการจัดการตนเอง 2. สมรรถนะการคิดขั้นสูง 3. สมรรถนะการสื่อสาร 4. สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม 5. สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน และประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 10 สมรรถนะ ได้แก่ 1. สมรรถนะด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2. สมรรถนะด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3. สมรรถนะด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ 4. สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5. สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน 6. สมรรถนะทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 7. สมรรถนะด้านทักษะการคิดขั้นสูง และนวัตกรรม 8. สมรรถนะด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล 9. สมรรถนะด้านการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะผู้นำ 10. สมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ซึ่ง 10 สมรรถนะดังกล่าวมีลักษณะเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

จากสมรรถนะเดิม และสมรรถนะใหม่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีเจตคติที่ดีต่อสังคมในยุคศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสาร (Communication Competency-Base Learning)

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ หมายถึง ระบบการสอน การประเมิน การให้ระดับคะแนน และการรายงานทางการศึกษาที่อยู่บนฐานการแสดงออกของนักเรียนที่ได้เรียนความรู้และทักษะต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ในกระบวนการของการจัดการเรียนรู้ได้ยึดหลักเน้นนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต ผู้สอนต้องบูรณาการความรู้สหวิทยาการ (Multidisciplinary) และจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น และเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด ลงมือทำ สะท้อนคิด เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน โดยลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) หรือที่เรียกว่า สมรรถนะหรือภาระงาน (Competencies Or Tasks) อย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษา และการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้หลังจบหลักสูตร ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสมรรถนะที่กำหนด

2. จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงาน (Tasks-Oriented Activities) ได้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์

3. ใช้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติงานภาระหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จก่อนที่จะสู่ภาระงานต่อไป ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) ในการประเมินความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน สำหรับกลวิธีการจัดการเรียนการสอนได้ยกตัวอย่างดังนี้ การใช้สื่อประเภท Audio-Visual Materials การระดมสมอง (Brainstorming) กรณีศึกษา (Case Study) ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน (Cooperative Work Experience) การสาธิต (Demonstration) การอภิปราย (Discussion) การฝึกซ้ำ ๆ (Drill) ศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (Guest Speaker) โครงการ (Project) การถาม-ตอบ (Question And Answers) บทบาทสมมุติ (Role Playing) และเกมส์สถานการณ์จำลอง (Simulation Games) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

สมรรถนะการสื่อสาร (Communication Competency) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้นิยามไว้ว่า มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ

ในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการได้แก่ 1. การรับสารอย่างมีสติและถอยร่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจ ผ่านประสาทสัมผัส ในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสาร และสามารถนำสารมาใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคม 2. การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทันบนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล และ 3. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบ ต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสารเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการรับสาร ส่งสาร บนความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง สามารถตีความ และแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยปราศจากความขัดแย้งใช้องค์ความรู้ และเจตคติเพื่อให้เกิดทักษะดังกล่าว โดยผู้สอนใช้กลวิธีที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ในการสอนอย่างหลากหลาย เชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ประเมินผลแบบให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะให้ผู้เรียนได้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น (Communication Competence for Career of Visually Impaired Students)

Littlewood (อุปกิต ทรวงทองกลาง และคณะ, 2563) กล่าวว่าไว้ว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษไม่จำกัดไว้เพียงแค่ความรู้ด้านไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยสัมพันธ์ความสามารถทางไวยากรณ์เข้ากับยุทธศาสตร์ การสื่อสารด้วยวิธีที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะในชีวิตจริง ผู้เรียนต้องสัมผัสเรื่องการสื่อสาร ซึ่งเป็นการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เพื่อการอาชีพ หรือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล William (อุปกิต ทรวงทองกลาง และคณะ, 2563) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า จะเน้นทักษะการฟังพูด มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันให้ความสำคัญในสถานการณ์ในการใช้ภาษามากกว่าโครงสร้างทางไวยากรณ์ นอกจากนั้น

อุปกิต ทองหลาง และคณะ (2563) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังนี้ 1. สมรรถนะทางกฎเกณฑ์ และโครงสร้างของภาษาเพื่ออาชีพ (Grammatical Competence for Careers) 2. สมรรถนะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในงานอาชีพ (Sociolinguistic Competence in Careers) 3. สมรรถนะทางความเข้าใจในระดับข้อความเกี่ยวกับงานอาชีพ (Discourse Competence for Careers) 4. สมรรถนะทางการใช้กลวิธีในการสื่อความหมายทางอาชีพ (Strategic Competence for Careers) และ 5. สมรรถนะทางเฉพาะที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสื่อสารเพื่ออาชีพ (Metacognitive Competence for Careers) ในองค์ประกอบดังกล่าวนี้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเพอร์กิน (Pergin School of the Blind) ที่มีหลักสูตรจัดการเรียนการสอนเฉพาะผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเน้นหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบฐานสมรรถนะ The Expanded Core Curriculum for Visually Impaired Student (ECC) ที่ได้กำหนดหลักสูตรสมรรถนะเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นไว้ 9 ทักษะ (Perkins School for the Blind, 2023) ดังนี้

1. การใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออย่างมีประสิทธิภาพ (Sensory Efficiency)
2. เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology)
3. ทักษะการสร้างความรู้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility)
4. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)
5. ทักษะการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-determination)
6. การดำรงชีวิตแบบไม่พึ่งพา ชีวิตอิสระ (Independent Living)
7. การใช้เวลาว่าง และนันทนาการ (Recreation and Leisure)
8. การศึกษาด้านอาชีพ (Career Education)
9. ทักษะการเข้าถึงสิทธิหน้าที่และโอกาสของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น (Compensatory Access)

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 5 สมรรถนะดังกล่าวได้สอดคล้องกับสมรรถนะเฉพาะในด้านการศึกษาด้านอาชีพ (Career Education) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) และ ทักษะการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-Determination) ของหลักสูตรสมรรถนะผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น มหาวิทยาลัยเพอร์กิน

ภาพที่ 2 แสดงถึงหลักสูตรสมรรถนะผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นของมหาวิทยาลัยเพอร์กินส์

สรุปได้ว่า สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะเข้าใจบริบทของสถานการณ์ สามารถสื่อสารฟัง พูด อ่าน เขียนได้ ทั้งในด้านการรับสาร การส่งสาร การมีปฏิสัมพันธ์ และกลยุทธ์ในการติดต่อสื่อสาร ให้เหมาะสมกับบริบทของอาชีพนั้น ๆ

การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น (English Communication Competency Learning for career of visually impaired students)

หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป เพียงแต่มีวิธีการสอน สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นใช้ Stylus แทนดินสอหรือปากกา และใช้ slate เป็นกระดานสำหรับการเขียน และเน้นการใช้สื่อเสียงแทนสื่อภาพให้เป็นอุปกรณ์สื่อในการเรียนรู้ เป็นต้น ในสังคมปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ

และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น มีความเข้าใจเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิด และวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่, 2561) ทั้งนี้ได้มีมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งได้สอดคล้องและเชื่อมโยงในมาตรฐานที่ 4.2 คือ ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก ในสาระภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก เป็นส่วนเนื้อหาที่มีองค์ประกอบ และบริบทของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เป็นมาตรการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

การจัดการเรียนสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารในอาชีพ สำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (เพื่ออาชีพ) หมายถึง การสอนภาษาอังกฤษที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในสาขาอาชีพ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนได้ใช้ความรู้ด้านภาษาเป็นพื้นฐานในการเรียนโดยที่ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีขอบเขตที่จำกัดกว่าภาษาอังกฤษทั่วไป เป็นการสอนภาษาอังกฤษที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมีองค์ประกอบการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ คือ 1. กลวิธีในการสอนภาษาอังกฤษที่การสอนองค์ความรู้ด้านภาษา และทักษะทางภาษาในขอบเขตเนื้อหาเฉพาะโดยใช้กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสาร 2. การฝึกอบรมด้านการสื่อสารเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการในการสื่อสารทั้งหมดโดยเน้นเนื้อหาทั้งทางด้านรูปแบบของภาษา และกระบวนการสื่อสาร 3. หลักในการเรียนการสอนที่ใช้คือ ใช้บริบทของเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในสาขาวิชาเฉพาะด้าน (อุปกิจ ทรวงทองกลาง และคณะ, 2563)

Willings (2562) ได้พูดถึง แบบจำลองการฝึกภาษาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ดังต่อไปนี้ 1. การฝึกภาษาแบบผลัดเปลี่ยนกัน (Practice Turn-Taking) 2. การสอนผ่านหน่วยการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจหัวข้อและบูรณาการทักษะ (Teach Through Units That Help Students Understand Topics And Integrate Skills) 3. การให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรม (Provide Students Choices Within The Activities) 4. การพัฒนากิจวัตรประจำวันเพื่อช่วยให้นักเรียนคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและสร้างภาษา (Develop A Routine To Help The Student Anticipate Transitions And Build Language) 5. การสะสมภาษาในทุกประสบการณ์ของนักเรียน (Embed Language Into All The Student's Experiences) 6. หากระบวนการ วิธี เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม (Find Ways To Help The Student Participate In All Activities) สอดคล้องกับการศึกษาของพิชญนันท์ กุลนุชิต (2563) กล่าวว่า การพัฒนาการทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ชุดฝึกทักษะกล่าวคือ แบบฝึกและแบบทดสอบอักษรเบรลล์ พร้อมสื่อเสียงในรูปแบบซีดี

ให้มีเสียงสนทนาของเจ้าของภาษาที่ชัดเจน รวมถึงใส่เสียงประกอบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของบทสนทนานั้น ๆ โดยมีเทคนิคให้นักเรียนมีการฝึกซ้ำ ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งได้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไค์ ได้แก่ กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้ และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้จริงในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ นฤมล อินทวิทย์ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนาหนังสือเสียงสองภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น พบว่า หนังสือเสียงสองภาษาสามารถส่งเสริมทักษะการฟังของนักเรียน และช่วยกระตุ้นความสนใจต่อการพัฒนาทักษะภาษา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่มีต่อการใช้นหนังสือเสียงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ในเชิงหลักสูตรสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยเริ่มตั้งแต่ ความหมายของสมรรถนะ องค์ประกอบที่จะทำให้เกิดสมรรถนะ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ เป้าหมายของหลักสูตรสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสารสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น และการจัดการเรียนการสอนสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อให้เกิดสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษในการอาชีพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้น โดยมีลักษณะแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เขียนได้สังเคราะห์ดังนี้

1. มีการกำหนดผลการเรียนรู้หรือสมรรถนะอย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานอาชีพ โดยการใช้ความรู้ ได้รับการฝึกทักษะ พัฒนาเจตคติและคุณลักษณะ ในการปฏิบัติภาระงานจนประสบผลสำเร็จ

2. มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนในเชิงรุกฝึกภาษาด้วยกลวิธีการเชื่อมโยงภาษาผ่านประสบการณ์ เช่น การฝึกภาษาแบบผลัดเปลี่ยนกัน การสอนแบบบูรณาการทักษะ การให้นักเรียนได้เลือกตัดสินใจทำกิจกรรม การสะสมภาษาผ่านประสบการณ์ และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมถึงการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเลือกใช้สื่อเสียงมากกว่าสื่อรูปภาพ สื่อแบบเขียน หรือการสัมผัส

3. มีการประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะ พร้อมให้ผู้เรียนได้ประเมินผลแบบย้อนกลับ (Feedback) ด้วยตนเอง ให้เวลาผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติภาระงาน หรือทบทวนทำซ้ำ ๆ จนเกิดความสมบูรณ์ของสมรรถนะนั้น ๆ ตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผู้เขียนหวังว่าบทความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะกับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษในงานอาชีพได้

เอกสารอ้างอิง

- ชัยชนพงษ์ จันวงศ์เดือน และวริญดา บรรหาร. (2564). หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรฐานสมรรถนะ. *วารสาร ครูธรรมรักษ์ (Online) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(2), 89-102.
- นฤมล อินทirkษ์. (2562). การพัฒนาหนังสือเสียงสองภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังสำหรับเด็กที่บกพร่องทางการเห็น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 21(2), 110-118.
- พิชญนันท์ กลุณจิต. (2563). *การพัฒนาการทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ชุดฝึกทักษะ*. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่. (2561). *หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. เชียงใหม่: โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ Competency*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์จำกัดมหาชน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2562). *กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อุปกิต ทองกลาง และคณะ. (2563). การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 15(2), 47-59.

Perkins School for the Blind. (2022). *Understanding the Expanded Core Curriculum*. Retrieved March 20, 2022, from <https://shorturl.asia/q5Hf6>

Willings, C. (2019). *Teaching language for student with visual implementer*. Retrieved March 20, 2020, from <https://shorturl.asia/6nvwA>

